

2500 slovanskimi listi le 2 srbska in ruska in jeden bolgarski! Ne da se pač pojasniti, v čem tiči vzrok tej popustljivosti, a dokazuje to dejstvo vendar, da kar se tiče slovanske solidarnosti, je Srbija pri drugih Slovanih v današnjih razmerah slabo zapisana.

* * *

Ta članek smo po dunajskem „Parlamantärju“ prijavi z namenom, da baš s tem pokažemo na potrebo gospodarskega zblizanja vseh Slovanov, kar je glavni pogoj združenja Slovanov tudi v katerem drugem oziru. Baš ta Hristićeva knjiga bi naj bila kažipot slovanskim podjetnikom, da v smislu slovanske solidarnosti in skupnega slovanskega načrta obrnejo svojo pozornost na Srbijo, kjer je tako bogati vir raznim gospodarskim panogam. Tem načinom bi se najpreje izpodrinili tujci, ki silijo v Srbijo. Za dokaz, da je slednjemu res, le služi dejstvo, da je ta srbski naslovnik priporočalo baš največje število nemških listov, ker baš Nemci so oni element, ki se okoriščajo v največji meri na slovenskih tleh v neizmerno škodo Slovanov samih. Kar nam posebno ne ugaja na tej knjigi, je to, da se čuti, da pisatelj premalo ali nič ne razlikuje med domačo (slovansko) in tujo podjetnostjo, marveč da na okroglo navaja število (57) industrijskih podjetij v Srbiji iz česar že izvaja, da se je zares začela razvijati srbska industrija. Mej temi 57 podjetji je nedvomno 9/10 tujih zlasti nemških in židovskih podjetij, v katerih srbsko ljudstvo igra k večjem ulogo slabo plačanega dni-narja. Baš te gospodarske razmere pa je ono, kar je Srbijo prikazalo kot stoječo pod kuratelo sovražnikov Slovanstva in kot tako, kakoršna ne more uživati posebnih simpatij pri pravih slovanskih rodoljubih. Nasprotno pa bi bila odločilnih slovanskih krogov dolžnost, da iz Srbije v gospodarskem pogledu naredo to, kar mora biti za slovansko državo.

Kako shranjujemo žito?

Očiščeno žito je premeriti in spraviti v žitnice ali kašto. Najprej je premeriti tržno blago, tedaj žito I. vrste, tedaj netržno blago ali netržni pridelek, to je žito II. vrste, katero se ne da prodati, ker je prelahko in predrobno. Tako žito se naj porabi doma za živež, ali pa za krmo. Čim manj se pridelata takega žita, tem boljša je letina.

Vsaka poljedelec mora žito zmeriti, da natančno pozna množino svojega pridelka. Kdor tega ne dela, tudi preračunati ne more, kako bo izhajal s pridelkom koliko žita bo lahko prodal itd. Kdor le količkaj računa s svojim premoženjem, ta že vé, kako potrebno je, da človek vse zmeri in vse zapiše. Takim gospodarjem se ne bo nikdar pripetilo, da bi žito prej

prodajali, potem pa zopet kupovali, kakor se je to že mnogokrat pripetilo ljudem, ki čisto nič ne računajo. Kadar bomo začeli pri nas pridno računati, in sicer s tinto in peresom v roki, bo se tudi marsikaj na bolje obrnilo, kajti dobro gospodarstvo brez računov je dandanes skoro nemogoče.

Pri spravljanju žita v žitnico moramo skrbeti, da nam žito ne trpi nobene škode. Za to je treba pripravne žitnice. Žitnica mora biti suha, zračna, hladna in kar se dá snažna. Najboljše je, da je žitnica zidana, od znotraj dobro ometana in pobeljena. Tudi strop žitnice mora biti ometan in pobeljen. Tla naj so gladka lesena, ali pa z opeko tlakana. Pri tleh je žitnica rada vlažna, zato je nekoliko boljše, če imamo žitnico v prvem nadstropju namesto v pritličju. Visoko ležeče žitnice so veliko bolj suhe in zračne. Žitnico je imeti v hiši, ali pa vsaj blizu hiše. Nad hlevom je ni dobro imeti, ker škoduje puh, ki prihaja iz hleva. Kaj pripravna je žitnica, če jo napravimo nad kletjo, v kateri imamo presnino, krompir itd. Dobro je tudi, če napravimo žitnico pod streho; kar tako spravljanje žito pod streho, to pa ni prav. Podstrešje je sicer zračno, toda nesnažno je in odprto raznim škodljivcem. Če je streha z opeko krita, prihaja nam za žito prav lahko sneg in druga moča, ki kvari žito in povzročuje vrhu tega mnogo nepotrebne dela. Pod streho tudi ni mogoče vzdrževati snage in se ubraniti raznih škodljivcev. Če hočemo spravljanje žito pod streho, napraviti si moramo za to na vsak način pripravno žitnico.

Veliki posestniki imajo posebne žitnice, po več nadstropij visoke. Posamezna nadstropja so le tako visoka, da se more po njih hoditi z vrečo na rami.

Da je žitnica dosti zračna, za to je treba oken. Okna naj bodo nizka in pri tleh umeščena. V večjih žitnicah imamo okna na obeh straneh, da je več prepriha. Tudi z ventilacijo, t. j. s prezračevalnimi luknjami, ki se delajo v zid na nasprotnih straneh, lahko skrbimo, da je žitnica bolj zračna in suha. Da varujemo žito tatov, zadelati je okna z železnimi križi. Razun tega je imeti na oknah železne mreže, da ne morejo golobi in vrabci do žita. Okna se naj zapirajo, da ne more dež, sneg in solnce do žita; zapirati jih kaže z lesenimi vratci.

V žitnicah shranjujemo žito na dva načina, namreč v kupih ali pa v predalcih (žitnih skrinjah, kaštah, kasonih itd.)

Če ga shranjujemo v kupih, nasujemo žito v prvem času prav plitvo po tleh, po en pedenj na debelo, da lažje uhaja vlažnost, ki še izhlapeva iz zrnja. Plitvo nasuto žito je pridno mešati z lopatami, da se dobro prezrači in ugreje. Ko je žito popolnoma suho, spraviti ga je v večje kupe, katere po potrebi premešamo in preobračamo. V prvih dveh mesecih je obračati žito vsaj po enkrat na teden, pozneje pa vsaj vsak mesec po enkrat. Bolj pogostoma je treba

žito obračati zopet v prvi pomladi, ko se zunaj rast prične. Če spravljamo žito v kupih, je boljše, da imamo lesena tla na žitnici; tla morajo biti iz trdega lesa, gladka in brez špranj. Lesena tla ne delajo toliko prahu, kakor tla iz opeke.

Za obračanje in premetavanje žita rabimo žitne lopate, ki so lesene, ali pa železne. Lesene lopate malo časa trpé.

Manjši posestniki spravljajo žito najrajši v predale. To so leseni oboji, pregrajeni v čveterovoglate predale, ki imajo spodaj pri tleh vratica. Če imamo take predale za žito, rabimo dosti manj prostora za žitnico, ker se v predalih žito visoko nasuje. Da se nam pa žito v teh predalih ne ugreje in da ne oprhne, treba je, da spravimo v nje le popolnoma suho žito, kakoršno navadno dobimo, ako sušimo snopje v kozolcih. V takih predalih moramo žito tudi premešavati in zračiti; to delamo s tem, da ga jemljemo spodaj pri vratih in ga mečemo na vrh, ali pa, da ga iz jednega predalca predenemo v drugega. Če imamo za žito lesene predale v žitnici, priporoča se, da imamo tla z opeko tlakana, ker so taka bolj varna pred miši.

V žitnici moramo varovati žito raznih škodljivcev in moče. Paziti moramo, da strop (streha) ne pušča, in da ne curlja deževnica ali snežnica na žito. Zmočeno žito postane hitro plesnjivo; lahko nam pa tudi skali. Če pride slučajno mokrota do žita, treba je mokro žito odgrabit in posušiti. Veliko škodo nam lahko prizadevajo različne živali, kakor golobje, vrabci, miši in podgane. Miši in podgane, ki so včasih prav udomačene škodljivke v žitnici, zatiramo še najbolj uspešno z dobrimi mačkami. Tudi pasti je dobro nastavljati. Najhujša sovražnika žitnic pa sta črni žitni rilčkar in žitni molj. O pokončevanju in škodi teh dveh škodljivcev sem že govoril. Ivan Vuk.

Poučni in zabavni del.

Svetlana.

Ruski spisal grof A. V. Sollogub. — Poslovenil Krutogorski.
(Dalje).

Vasjuk je ljubil, kakor mu je bilo od Boga v dušo položeno. Priprosto, brez vsakih ovinkov, je priznal Svetlani svojo ljubav, in neizrečeno je bil vesel, ko je videl, da se dekle zanima zanje. Ali tudi on je dobro vedel, da ga mlada deva še niti enkrat ni tako pogledala, kakor so se ozirale vanj druge, mu boljše naklonjene gospodične.

Oba častnika sta dobro znala, da sta tekmeča. Gjordjejev je začel precej sovražiti Vasjuka, a poslednji, dasi je bil včasih ljubosumen, mu vendar ni zamerjal.

„Naj poskusi svojo srečo“, je sklenil, ter veliko-dušno odpuščal svojemu bivšemu šolskemu tovarišu.

* * *

Neki večer se je Svetlana spravljala k počitku, ter bila nekako zelo zamišljena.

„Čemu si tako žalostna?“ vprašala jo je pestunja.

„Nekaj novega se je zgodilo, dragica! Snubit so me prišli . . .“

Pestunja se je razjokala in začela tarnati. Svetlana ni mogla razumeti tarnanja in jadikovanja starikinega, in le čula poslednje njene besede:

„In odnesel bo, kakor jastreb našo brdko golobico v deveto deželo!“

„Kdo bode odnesel?“ jo je vprašala Svetlana.

„Saj veš kdo, tvoj ženin, ali ni mogel počakati . . .“

„Pa kateri?“

„Kako kateri?“

„Ker sta dva . . .“

Ženica je kar z rokama zaploskala.

„Torej dva sta! Moj Bog, kako pa to? Boš-li vzela katerega?“

„Veš-li koga bi jaz vzela, ako bi se kedaj možila?“ je mahoma začela Svetlana.

„Izpregovorila je srčice“ si je mislila nemirno pestunja in vsa hladna od razburjenosti, kar možno krotko vprašala:

„Koga pa bi izbrala „Svetlančica“?“

„Čisto gotovo ateja“, je odvrnila Svetlana, zavivši se v odejo in zakrivši oči.

Ženica se je še potem v svoji sobi med krpanjem nekega perila veselo muzala, spominjajoč se Svetlaninega odgovora.

III.

Toda, kakor v drugih, tako tudi v srčnih zadevah mornarji ne morejo čakati. Gjordjejev kakor Vasjuk nista opustila slučaja, da ne bi prožila svojih namer. Uboga Svetlana si ni vedela pomoči. Gjordjejeva je imela za najpametnejšega in najučenejšega človeka na vsi zemlji. Celo bala se ga je nekoliko. Vasjuk jej je bil všeč kakor tovariš; z njim je odkritosrčno kramljala ter se od srca smejala njegovim dovtipom in šalam.

Dan je minul za dnevom, a ona se ni odločila.

Kmalu so se začenjale vaje. Častniki so bili razvrščeni po paznikih. Do pomladi je bilo samo še nekaj tednov. Vasjuk ni mislil na bodočnost, živel je od dne do dne v blaženi sreči blizu Svetlane. Bolje prebrisani Gjordjejev, predvideč ločitev in dobro poznajoč Svetlanino neodločnost, si je izmislil sredstvo v dosego svojega cilja.

Na svetu se vsikdar nahajajo take dobrotnice, ki igrajo ulogo posrednic v ženitninskih zadevah. Gjordjejev, poznajoč cel Kronstadt, je našel vplivno posrednico, katera je vso stvar tako uspešno uredila,